

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

13. An & qua ratione Clerici legibus ciuilibus obligentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

nam, potest in azymo consecrare, vel in fermentato, sicut maluerit. Ratio, quia peregrinus legibus & consuetudinibus suæ patriæ liberatur, dum absens est: Verum neque astringitur alienis eorum locorum, per quæ tantum transit.

NB. Latinus sacerdos celebrans Romæ in Græca; tenetur celebrare more Romano, quia Græcis, veluti privilegium personale concessum est, ut in fermentato sacrificare liceat.

Probabile est, quod neque vagabundi obligentur legibus & Consuetudinibus proprijs locorum, in quibus hospitantur, quia nemo sortitur forum, nisi ratione domicilij aut habitationis, vel ratione delicti, vel ratione contractus, vel ratione suæ possessionis sitæ in territorio, vel denique interdum ratione originis. Vagi autem nullo horum modorum subiecti sunt. Ergo. Per consuetudinem puniuntur vagi delinquentes, ne eorum crimina impunita relinquantur. Sed tamen hinc non sequitur eos simpliciter & in omnibus sortiri forum, seu iurisdictionem loci, in quo existunt.

C A P. XIII.

An, & quâ ratione Clerici civilibus legibus obligentur.

Clerici obligantur communibus secularium principum legibus, quæ ad Reip. bonam gubernationem pertinent, neque sacris Canonibus, aut Clericorum statui repugnant. Ratio, Quia Clerici in communi vitæ societate degentes, sunt etiam ciues ac membra Reipubl. Ergo naturali ratione æquum est eos etiam præstare, quæ ad communem

G S Rei-

Reipublicæ gubernationem necessaria sunt. *Turpi est enim omnis pars suo vniuerso non congruens*, ait S. August. *Confirm. Qui sentit commodum, idem & onus sentire debet.* reg 55. in 6. Clerici autem communibus Reipublicæ commodis ac priuilegijs fruuntur. Ergo.

2 Ecclesia reprobatur ea secularium statuta, quibus de rebus vel personis Ecclesiasticis directè decernitur, præcipiendo, vetando, licet Ecclesiæ fauorem continere videantur. Ratio, quia eiusmodi legibus prætenditur directa laicorum Principum iurisdictionio super Ecclesiastica (siquidem leges ferre iurisdictionis actus est) talis autem usurpatio potestatis immunitati Ecclesiasticæ repugnat.

3 Neque de bonis patrimonialibus Clericorum speciatim aliquid civili lege præcipiente, vel prohibente statui potest (nam lex non fertur sine iurisdictione: nemo autem habet iurisdictionem disponendi de bonis alicuius, nisi etiam super personam iurisdictione præditus sit) secus, si dispositio Civilis præceptiua non sit, sed permissiua & priuilegiatiua: vt si statuto caueatur, Clericos priuilegiatos admittendos esse ad feuda, maioratus, statutum valebit. Cuius rei ratio est, quia dare priuilegium non est signum superioritatis, cum etiã nõ subdito dari possit.

4 Clerici delinquentes aduersus civilem legem, pœnam merentur ab Ecclesiastico Magistratu inferendam, siue eandem quæ civili lege decreta est, siue arbitriam.

5 Leges civiles prohibentes, aut infirmantes contractum obligant Clericos, si pœnales non sint, secus, si pœnales, quia lex pœnalis continens vim coercitiuam, non potest se extendere ad personas Ecclesiasticas.

Cleric

Clerici ciuilibus legibus nunquam videntur obli-
gari directè & ex virtute ipsarum legum, sed solum
indirectè, quia id naturalis æquitas postulare vide-
tur, cum alioquin communis pax inter ciues difficile
seruari possit; quæ ratio mouit summos pontifi-
ces aliosque Prælatos, vt eiusmodi iustas Princi-
pum leges approbarent, & Clericis omnibus obser-
uandas præciperent; imò etiam vellent secundum
eas in foro Ecclesiastico iudicari, vbi Canones defi-
cerent, iuxta c. innotuit, de arbitris. Sicut leges non
dedignantur sacros Canones imitari; ita & sacrorum
statuta canonum, Principum Constitutionibus ad-
iuuantur.

C A P. XIV.

*De Effectu legis, ac præcepti humani, quæ
est obligatio.*

Legislator tam ciuilis quam Ecclesiasticus obliga-
re potest subditos in Conscientia, siue sub pec-
cato; quia legitimus Magistratus, vtitur potestate à
Deo data, tanquam minister Dei. Sap. 6. Rom. 13. 1.
Pet. 2 Ergò non minus ipsi iusta præcipienti obediri
debet, quam si Deus per seipsum præcipiat.

Vt lex sub mortali obliget, requiritur intentio Le-
gislatoris (*quia actus agentium non operantur ultra eo-
rum intentionem* arg. l. non omnis. ff. si certum petat-
tur) & materiæ grauitas siue capacitas aut contem-
ptus in rem leuem præcipientis.

Interdum materia, quæ secundum se leuis, relata
ad communitatem & publicam pacem grauis est; atque
capax obligationis sub mortali, vt videre in peccato
Adami, ratione finis grauissimum erat, quia in
signum